

KONINKRIJK BELGIE.ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 21 mei 1986 door de Gemeenschapsminister van Jeugd, Permanente Vorming, Cultureel Patrimonium en Media van de Duitstalige Gemeenschap verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "zur Regelung des Schutzes der Denkmäler, Ensembles und Landschaften", heeft, na de zaak te hebben onderzocht op de vergaderingen van 1 april 1987, 15 april 1987, 29 april 1987, 20 mei 1987, 27 mei 1987 en 1 juli 1987, op 9 maart 1988 het volgend advies definitief aangenomen :

INHOUD VAN HET ONTWERP EN BEVOEGDHEID VAN DE DUITSTALIGE
GEMEENSCHAP.

Het ontwerp beoogt de invoering van een voor de Duitstalige Gemeenschap geldende eigen regeling inzake het onder bescherming stellen (niet : rangschikken) van monumenten, ensembles en landschappen, welke regeling de voor die Gemeenschap op dit ogenblik nog geldende wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen zou vervangen. Het ontwerp bevat tevens een gedetailleerde regeling inzake de subsidiëring van onderhouds-, consoliderings- en restauratiewerken die aan definitief onder bescherming gestelde goederen worden uitgevoerd, welke regeling in de plaats komt van het ter uitvoering van de voornoemde wet van 7 augustus 1931 getroffen reglementair besluit van 13 juni 1983 tot subsidiëring van gerangschikte gebouwen. Ten slotte werden in het ontwerp ook nog een aantal voorschriften opgenomen met betrekking tot archeologische opgravingen en vondsten en het aanbrengen van publiciteit op onder bescherming gebrachte goederen.

In beginsel put de Duitstalige Gemeenschap de bevoegdheid om die diverse aangelegenheden te regelen uit artikel 4, § 1, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, gelezen in samenhang met artikel 4, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, welke laatstgenoemde bepaling "het cultureel patrimonium" aanmerkt als culturele aangelegenheid die tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoort. Waar een of andere bepaling van het ontwerp niet in die bevoegdheid kan worden ingepast, zal dat bij de bespreking van de betrokken bepaling worden vermeld.

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. De Nederlandse vertaling van het ontwerp laat taalkundig veel te wensen over en blijkt ook onvolledig te zijn (zo werd bv. in artikel 3 het laatste lid niet vertaald). Er zal aan die Nederlandse tekst in de regel echter geen verdere aandacht worden besteed, daar alleen de Duitse tekst authentiek zal zijn en dus de Nederlandse en de Franse tekst enkel de waarde van een vertaling zullen hebben (zie artikelen 44 en 46 van de wet van 31 december 1983, gelezen in samenhang met artikel 43 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). Zo zal ook in de verwijzingen naar een onderdeel van een artikel of van een paragraaf alleen rekening worden gehouden met de Duitse tekst, ook in de gevallen waarin de indeling van de Nederlandse vertaling daarmee niet in overeenstemming is (zie bv. artikel 10).

2. Het ontwerp bevat verscheidene delegaties aan een bepaalde Gemeenschapsminister. Het opnemen van dergelijke delegaties in een decreet is strijdig met artikel 69 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, welke bepaling krachtens artikel 51 van de wet van 31 december 1983 ook geldt voor de Duitstalige Gemeenschap. Luidens die bepaling beslist immers elke Executieve collegiaal onverminderd de door haar toegestane delegaties, zodat het niet aan de Raad toekomt bevoegdheden aan een lid van de Executieve te delegeren. Alle in het ontwerp voorkomende opdrachten van bevoegdheid aan een Gemeenschapsminister dienen derhalve te worden vervangen door een opdracht aan de Executieve. Delegaties aan een Gemeenschapsminister zullen alleen hun oorsprong kunnen vinden in een algemeen delegatiebesluit dat elke Executieve zich om redenen van praktische aard verplicht ziet te treffen, desgevallend aangevuld met of vervangen door speciale regelingen voor de hier aan de orde zijnde aangelegenheden.

ONDERZOEK VAN DE TEKST.Opschrift.

Het opschrift van het ontwerp geeft de inhoud ervan onvolledig weer, vermits het niet gewaagt van de voorschriften inzake de opgravingen en de vondsten. Het volgende opschrift zou aan die kritiek ontsnappen :

"Ontwerp van decreet betreffende de bescherming van monumenten, ensembles en landschappen en tot regeling van de archeologische opgravingen en vondsten".

Hoofdstuk I : Algemene bepalingen.Artikel 1.

Deze bepaling is niet onontbeerlijk, vermits een decreet van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap uiteraard alleen maar kan gelden voor de genoemde Gemeenschap.

Wenst men artikel 1 toch te behouden, dan moet het worden aangevuld met de vermelding dat het ontwerp ook voorschriften inzake opgravingen en vondsten bevat. Men schrijve dan verder ook "op het grondgebied van de Duitstalige Gemeenschap" in plaats van "in de Duitstalige Gemeenschap".

.../...

Artikel 2.

1. Om de reden vermeld in de tweede algemene opmerking, dient de omschrijving van wat onder "minister" moet worden verstaan te vervallen.

2. De definities van "monument", "landschap" en "ensemble" dienen onderling scherper te worden afgelijnd.

Definities dienen om begrippen van elkaar te onderscheiden, zodat het uiteraard niet mogelijk is van twee termen een gezamenlijke definitie te geven (zoals het ontwerp voor "monument" en "landschap" doet), tenzij het om synoniemen zou gaan.

Monument en landschap zijn echter duidelijk geen synoniemen : een monument bestaat doorgaans slechts uit een enkel goed of constructie, terwijl een landschap gewoonlijk wordt gevormd door een hele reeks onroerende goederen, die bovendien meestal aan verschillende eigenaars toebehoren. Een alleszins dwingende reden om de begrippen "monument" en "landschap" uit elkaar te houden, is dat zij geen volledig identiek juridisch regime hebben : de voorschriften van het ontwerp inzake het afbreken van de beschermingsprocedure (artikel 8), de onteigening van een beschermd goed (artikel 19)

.../...

of de subsidiëring van werken aan een beschermd goed (artikelen 22 e.v.) zijn - in tegenstelling tot wat voor de monumenten het geval is - toepasselijk niet op de landschappen in hun geheel, doch op "in een definitief gerangschikt (lees : beschermd) landschap gelegen onroerende goederen", wat dus impliceert dat inzake onteigening en subsidiëring van werken niet alle goederen die het beschermde landschap vormen noodzakelijk op dezelfde wijze hoeven te worden behandeld.

Het onderscheid tussen een "landschap" en een "ensemble" is evenmin duidelijk afgebakend. De omschrijving "groepering van meerdere onroerende goederen die een samenhangend geheel vormen", die de kern vormt van de definitie van het ensemble, zou immers ook op een landschap kunnen slaan. Ook de definitie van het ensemble voldoet dus niet aan de eis dat een definitie moet toelaten het gedefinieerde begrip van andere begrippen te onderscheiden. En ook hier geldt als dwingende reden om de twee begrippen uit elkaar te houden het feit dat het ontwerp het landschap en het ensemble niet aan een identiek juridisch regime onderwerpt : de mogelijkheid die het ontwerp biedt om de onteigening of de subsidiëring van werken te beperken tot sommige van de goederen die samen een beschermd landschap vormen bestaat niet, of wordt alleszins niet geformuleerd m.b.t. de onder bescherming gestelde ensembles.

Inspiratie voor een meer duidelijke afbakening van wat respectievelijk onder "monument", "landschap" en "ensemble" moet worden verstaan, zou kunnen worden gezocht in de wijze waarop artikel 1, a), van het decreet van 17 juli 1987 van de Franse Gemeenschap betreffende de bescherming van het onro-

rend cultureel patrimonium van de Franse Gemeenschap, "monument", "ensemble architectural" en "site" omschrijft, wat natuurlijk het behoud in het ontwerp van de explicitering van wat een ensemble allemaal kan omvatten niet in de weg staat. Naar het voorbeeld van het genoemde artikel 1, a), zou men ook in het hier onderzochte ontwerp wat de eigenlijke definities van "monument", "landschap" en "ensemble" van elkaar onderscheidt kunnen laten voorafgaan door een voor de drie definities geldende inleidende zin, waarin de diverse mogelijke redenen van bescherming zouden worden opgesomd - wat de storende herhaling van die redenen in ieder van de definities overbodig zou maken.

3. Wat in de definitie van het "zichtveld" wordt bedoeld met de woorden "en/of de omtrek van 200 meter", vergt verduidelijking. Wijst het gebruik van de dubbelterm "en/of" (term die in normatieve teksten best niet wordt gebruikt) op een appreciatierecht van de overheid? En zo ja, hoe ver reikt dat appreciatierecht? Gaat het bovendien niet te ver ook nog te spreken van het zichtveld van een landschap?

Een nauwkeurige omschrijving van wat onder zichtveld moet worden verstaan en hoever het appreciatierecht van de overheid ter zake reikt, is des te noodzakelijker, gelet op de belangrijke juridische gevolgen die het ontwerp verbindt aan het feit dat een goed zich in het zichtveld van een beschermd monument, ensemble of landschap bevindt: handelingen m.b.t. die goederen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is, worden ter vrijwaring van de met het thans voorgelegde ontwerp nagestreefde doeleinden, onderworpen aan een bij-

.../...

komend akkoord van de Executieve van de Duitstalige Gemeenschap (artikel 15); goederen gelegen in een zichtveld kunnen worden onteigend, wanneer zij naar het oordeel van de Commissie voor Monumenten en Landschappen de esthetische waarde van het betrokken beschermde monument verminderen (artikel 19); het aanbrengen van reclame in het zichtveld van een beschermd monument, ensemble of landschap, kan door de Executieve worden gereguleerd (artikel 35).

4. Het is overbodig in hoofdstuk I te definiëren wat respectievelijk onder "provinciale besturen", "lokale besturen", "inkomen" en "persoon ten laste" moet worden verstaan, vermits ieder van die termen slechts in één artikel van het ontwerp voorkomt, nl. de eerste twee respectievelijk in de artikelen 24 en 25 en de laatste twee in artikel 27. Het zou eenvoudiger zijn - en ook de leesbaarheid van het ontwerp ten goede komen - indien in de artikelen 24 en 25 zelf zou worden bepaald op welke rechtspersonen elk van die artikelen van toepassing is (te meer daar de "andere rechtspersonen" waarvan sprake in de definitie van de lokale besturen geen lokale besturen zijn, en dus in die definitie niet passen), en indien in artikel 27 zou worden bepaald wat voor de toepassing van dat artikel, onder "inkomen" en "persoon ten laste" moet worden verstaan.

Bij het definiëren van het "inkomen" wordt een onderscheid gemaakt naargelang de aanvrager gehuwd is of niet. Indien hij gehuwd is, worden de aan de personenbelasting onderworpen inkomsten van beide echtgenoten in aanmerking genomen. Hierbij zou moeten worden verduidelijkt of de inkomsten van de echtgenoten alleen maar worden samengevoegd omdat en in de mate dat zulks met toepassing van de wetgeving op de personenbelasting gebeurt dan wel of die inkomsten, voor de toepassing van artikel 27 van het ontwerp, steeds zullen moeten worden samengevoegd ongeacht wat de fiscale wetgeving ter zake bepaalt.

.../...

Hoofdstuk II : De Koninklijke Commissie voor
Monumenten en Landschappen.

1. Het enige artikel van hoofdstuk II voorziet in het opdragen van taken aan de Duitstalige afdeling van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, naast die waarmee die afdeling reeds door vroegere wetgevingen werd belast.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen - daargelaten welk lot haar als unitaire instelling ingevolge de staats-hervormingen van 1970 en 1980 beschoren is geworden - nooit een Duitstalige afdeling heeft omvat. Bovendien zou de Duitstalige Gemeenschap alleszins onbevoegd zijn om de inrichting en de opdracht van een nationale commissie te wijzigen.

Het met artikel 3 van het ontwerp nagestreefde doel dient derhalve te worden verwezenlijkt door de oprichting van een autonome en uitsluitend voor de Duitstalige Gemeenschap bevoegde commissie.

2. De opdracht die de Commissie specifiek met het oog op de toepassing van het decreet zal te vervullen hebben, omschrijve men als volgt : "de taken die haar door of krachtens dit decreet zijn opgedragen".

De meer algemene opdracht bedoeld in artikel 3, eerste lid, tweede volzin, kan als volgt worden geformuleerd : "Zij dient de Executieve, (op verzoek of op eigen initiatief ?), van advies over alle andere aangelegenheden inzake de bescherming van monumenten, ensembles en landschappen".

3. De bepalingen betreffende de samenstelling van de Commissie, de benoeming van haar leden en de duur van hun mandaat plaatse men vóór de bepaling waarbij de Exe-cutive wordt gemachtigd de werkwijze van de Commissie vast te stellen.

4. Het is de Raad van State niet duidelijk hoe voor de leden van de Commissie kosten zouden kunnen voortvloeien uit het opmaken van een akte, vermits luidens artikel 4 van het ontwerp de administratieve diensten van de Duitstalige Gemeenschap de Commissie bij het vervullen van haar taak zullen moeten bijstaan en zij het secretariaat van de Commissie zullen moeten waarnemen.

5. In het laatste lid van artikel 3 (dat in de Nederlandse vertaling ontbreekt) wordt bepaald dat de Commissie ten minste om de veertien dagen en op een vast bepaalde dag zal vergaderen. Een dergelijk voorschrift is geen fundamentele regel en moet bovendien gemakkelijk kunnen worden gewijzigd : het hoort derhalve meer thuis in het uitvoeringsbesluit waarbij de werkwijze van de Commissie zal worden geregeld dan in het decreet.

Hoofdstuk III : De afdeling van het Bestuur der Duitstalige Gemeenschap die voor het cultureel patrimonium bevoegd is.

In zoverre het eerste lid van het enige artikel waaruit hoofdstuk III bestaat betrekking heeft op het uitwerken van een concept inzake de bescherming, het onderhoud en de restauratie van monumenten, ensembles en landschappen, betreft het een aangelegenheid die eerder zaak

is van de beleidsverantwoordelijken dan van het bestuur en in zoverre het betrekking heeft op de uitvoering van dat concept, betreft het enkel de normale taak van het bestuur, zodat die bepaling beter wordt geschrapt. Het tweede lid zou meer op zijn plaats zijn in het artikel gewijd aan de op te richten Commissie voor Monumenten en Landschappen.

Hoofdstuk IV : De bescherming van monumenten, ensembles en landschappen.

De door het ontwerp voorgeschreven beschermingsprocedure kan als volgt worden geschetst. De administratieve diensten van de Duitstalige Gemeenschap en de Commissie voor Monumenten en Landschappen welke voor die Gemeenschap zal worden opgericht (hierna de Commissie genoemd) maken, voor elke gemeente en volgens kwalitatieve criteria, een "inventaris" op van de te beschermen monumenten, ensembles en landschappen, met vermelding van de in verband daarmee eventueel op te leggen verplichtingen (artikel 5, eerste lid). Zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke personen zijn gerechtigd om aan de Commissie de opname van een monument, een ensemble of een landschap in de inventaris te vragen (artikel 5, tweede lid). De Commissie legt aan de Executieve "voorstellen" tot bescherming voor, met bijvoeging bij elk voorstel van een kadastraal plan en de nauwkeurige vermelding van wat naar haar oordeel te beschermen valt (artikel 5, derde lid). Vervolgens formuleert de Executieve een "voornemen"

.../...

tot bescherming van een bepaald monument, ensemble of landschap, dat zij voor advies voorlegt aan een aantal instanties - waaronder het betrokken gemeentebestuur dat ter zake een openbaar onderzoek zal moeten instellen - en waarvan zij met het oog op het formuleren van eventuele opmerkingen kennis geeft aan de eigenaars en de vruchtgebruikers van het te beschermen goed (artikel 6). In een volgende fase gaat de Executieve over tot het onder "voorlopige bescherming" stellen van het goed, welke beslissing benevens aan de instanties en personen waaraan ook reeds het "voornemen" van de Executieve was voorgelegd tevens aan de hypotheekbewaarder en aan de ontvanger der registratie van het betrokken gebied wordt meegedeeld. De eigenaars en/of (sic) de vruchtgebruikers moeten op hun beurt aan de huurders en bewoners van het voorlopig beschermd goed per aangetekende brief kennis geven van de precieze inhoud van de beslissing van de Executieve, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor bepaalde gevolgen van het niet nakomen door de huurders of de bewoners van de verplichtingen die uit het onder voorlopige bescherming stellen van een goed voortvloeien (artikel 7). De beslissing om een monument, een ensemble of een landschap onder voorlopige bescherming te stellen brengt mee dat de beschermingseffecten bepaald in het decreet (artikelen 13 tot 20) voor een duur van maximum twee jaar voor dat goed zullen gelden. In een laatste fase ten slotte kan de Executieve, na het advies van de Commissie te hebben ingewonnen, een voorlopig beschermd monument, ensemble of landschap onder definitieve bescherming stellen, op voorwaarde dat dit gebeurt binnen een termijn van twee jaar - verlengbaar met ten hoogste 12 maanden - die volgt op de mededeling van de beslissing tot voorlopige bescherming.

.../...

De beslissing tot definitieve bescherming vermeldt de algemene en de bijzondere beperkingen welke aan de eigenaar voor het behoud van het goed worden opgelegd en wordt aangevuld met een plan waarin de grenzen van het zichtveld van het beschermde goed nauwkeurig zijn aangegeven. De beslissing houdende definitieve bescherming van een goed wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt; er wordt aan de betrokken instanties en particulieren op dezelfde wijze kennis van gegeven als van de beslissing tot voorlopige bescherming (artikelen 10 en 11).

De Executieve kan op verzoek van een publiekrechtelijke of een privaatrechtelijke persoon de beschermingsprocedure op ieder ogenblik stopzetten, de Commissie gehoord (artikel 8). In dringende gevallen kan de Executieve, na de Commissie te hebben geraadpleegd, de beschermingseffecten voor een maximumduur van 120 dagen op een bepaald goed van onmiddellijke toepassing verklaren, d.w.z. zonder dat vooraf omtrent haar "voornemen" de door artikel 6 voorgeschreven adviezen werden ingewonnen en het door dat artikel opgelegde openbaar onderzoek heeft plaatsgehad (artikel 9). De Executieve kan ook, na de Commissie te hebben gehoord, een beschermingsbesluit wijzigen of opheffen : in geval van wijziging van een beschermingsbesluit moet dezelfde procedure worden gevolgd als die welke geldt voor het onder bescherming stellen van een goed (artikel 12).

.../...

De zoëven geschetste procedure is weinig rationeel in de mate dat de door artikel 6 voorgeschreven formaliteiten (nl. het inwinnen van het advies van bepaalde autoriteiten over het ontwerp van beschermingsbesluit en het voorleggen van dat ontwerp aan de betrokken eigenaars en vruchtgebruikers) het treffen van het besluit tot voorlopige bescherming dienen vooraf te gaan.

Die volgorde zou logischerwijze immers moeten impliceren dat de kennisname van die adviezen en opmerkingen een onontbeerlijk element is voor het treffen van de beslissing omtrent de voorlopige bescherming. Doch dat is kennelijk niet - of op zijn best genomen alleen wat de principiësvraag betreft - het geval : de voorlopige bescherming brengt volgens de teksten enkel de juridische gevolgen mee die op een algemene wijze in de artikelen 13 e.v. van het ontwerp worden bepaald, terwijl de eventueel op te leggen bijzondere verplichtingen alsmede de grenzen van het zichtveld pas in het besluit tot definitieve bescherming worden vastgesteld.

Gelet op het feit dat er na de voorlopige bescherming geen consultaties meer zijn voorgeschreven, ziet men niet in waarom - in de procedure zoals ze in het ontwerp wordt geregeld - na het vervullen van de door artikel 6 voorgeschreven formaliteiten, niet direct het definitieve beschermingsbesluit kan worden getroffen.

Het enige argument dat ten voordele van de voorgestelde regeling zou kunnen worden aangevoerd, is dat de door artikel 6 voorgeschreven raadplegingen de overheid ook beoordelingselementen kunnen verschaffen over de principiësvraag of het al dan niet opportuun is een bepaald goed onder bescherming te stellen. Hiertegen kan echter worden ingebracht dat normaliter

de beschermingsprocedure slechts op voorstel van de Commissie voor Monumenten en Landschappen op gang zal worden gebracht - wat inzake de bedoelde opportuniteitsvraag een nuttiger informatie biedt dan die welke de Executieve op grond van de door artikel 6 voorgeschreven formaliteiten zal kunnen inwinnen -, dat de geldingsduur van een voorlopige bescherming in de tijd beperkt is (artikelen 7, § 1, en 10, § 2) en dat bovendien de Executieve, op verzoek van een publiekrechtelijke of een privaatrechtelijke persoon, de beschermingsprocedure ten allen tijde kan afbreken (artikel 8).

Dat de ontworpen regeling ook de stellers van het ontwerp niet helemaal bevredigt, blijkt uit artikel 9 van het ontwerp, luidens welke bepaling de Executieve in dringende gevallen, in afwijking van de door artikel 6 voorgeschreven procedure, de in het decreet bepaalde algemene beschermingseffekten van onmiddellijke toepassing mag verklaren, doch dit dan niet voor maximum 2 jaar doch slechts voor maximum 120 dagen.

Veel logischer, eenvoudiger en doeltreffender ware het derhalve de Executieve te machtigen om op voorstel van de Commissie (en eventueel ook op eigen initiatief na advies van de Commissie) een goed onder voorlopige bescherming te plaatsen, zonder de door artikel 6 voorgeschreven formaliteiten te moeten naleven, en vervolgens, met het oog op de eventuele definitieve bescherming, het voorlopige beschermingsbesluit, aangevuld met de bijzondere verplichtingen die men wil opleggen en de grenzen van het zichtveld, aan de door artikel 6 voorgeschreven consultaties te onderwerpen.

.../...

Artikel 5.

Luidens dit artikel maken het Bestuur en de Commissie een "inventaris" op van de monumenten, ensembles en landschappen die voor bescherming in aanmerking komen, met vermelding van de daarbij eventueel op te leggen verplichtingen. Die inventaris zal moeten worden opgemaakt volgens kwalitatieve criteria, wat - zoals aan de Raad van State werd meegedeeld - het vaststellen van prioriteiten zal impliceren. De tekst van artikel 5 laat in het midden aan wie ter zake het beslissingsrecht toekomt. Gelet op de belangrijke rol welke inzake de bescherming van monumenten, ensembles en landschappen aan de Commissie is toegewezen, ligt het echter voor de hand dat recht aan haar toe te kennen. Men schrijve derhalve in artikel 5 : "De Commissie voor Monumenten en Landschappen maakt voor elke gemeente ...". Er hoeft overigens niet eens te worden vermeld dat de Commissie daartoe wordt bijgestaan door het Bestuur, vermits de verplichting voor het Bestuur om de Commissie bij het vervullen van haar taak bij te staan op een algemene wijze wordt geformuleerd in artikel 4, tweede lid, van het ontwerp.

Artikel 6.

1. Luidens het eerste lid van dit artikel formuleert de Minister (om de hiervoren in een algemene opmerking reeds aangegeven reden dient men in het decreet te schrijven : de Executieve) schriftelijk zijn voornemen een monument, een ensemble of een landschap te beschermen.

.../...

Blijkbaar is het de bedoeling dat een dergelijke beslissing zou worden getroffen ingevolge een door de Commissie met toepassing van artikel 5, derde lid, geformuleerd voorstel. Die beslissing zou ook alle gegevens moeten bevatten welke de Commissie i.v.m. dat goed hetzij in de inventaris bedoeld in artikel 5, eerste lid, hetzij in haar voorstel heeft vermeld, opdat de adviesprocedures en het openbaar onderzoek voorgeschreven door artikel 6, ten volle zouden kunnen beantwoorden aan het doel dat ermee wordt nagestreefd. De tekst zou dat duidelijk tot uiting moeten brengen, tenzij men er de voorkeur zou aan geven de Executieve te belasten met het vaststellen van de nadere regelen ter zake.

Hierbij rijst de vraag of de Executieve ook niet op eigen initiatief een gewone beschermingsprocedure (m.a.w. een andere dan de speciale bedoeld in artikel 9) op gang moet kunnen brengen, in welk geval het natuurlijk in de lijn van het ontwerp zou liggen dat zij zou worden verplicht vooraf het advies van de Commissie in te winnen.

Een daarbij aansluitende vraag die evenmin door het ontwerp wordt opgelost, is te weten of de Executieve, bij het formuleren van haar voornemen, al dan niet gerechtigd is af te wijken van het voorstel van de Commissie.

Wat de redactie van artikel 6, eerste lid, betreft, wordt voorgesteld de bepaling van het laatste lid van artikel 5 erin te verwerken ("op voorstel van de Commissie ...") en voor het overige te schrijven : "de Executieve treft een beslissing, waarbij zij haar voornemen te kennen geeft een monument, een ensemble of (niet : en/of) een landschap onder bescherming te stellen".

2. Het is onjuist in de Nederlandse tekst in de inleidende zin van het tweede lid te bepalen dat de beslissing van de Executieve aan de in dat voorschrift vermelde instanties en aan de eigenaars en vruchtgebruikers "ter goedkeuring" wordt voorgelegd, vermits alleen het advies van die instanties en de eventuele opmerkingen van de betrokken personen moeten worden ingewonnen. Het is bovendien overbodig te bepalen dat zulks gebeurt "door het Bestuur", vermits een dergelijke opdracht tot de normale taken van het Bestuur behoort. De inleidende zin van het tweede lid stelle men derhalve beter als volgt : "De beslissing van de Executieve wordt met het oog op het formuleren van opmerkingen gelijktijdig voorgelegd aan :".

3. Daar het wellicht niet de bedoeling is advies in te winnen bij de provinciegouverneur, maar wel bij de bestendige deputatie, volstaat het in 1° van het tweede lid te schrijven "de bestendige deputatie". De provinciegouverneur neemt immers alle tot de bestendige deputatie gerichte stukken in ontvangst in zijn hoedanigheid van voorzitter van de deputatie.

4. De kennisgevingen aan de besturen vermeld onder 2° van het tweede lid kunnen niet tot doel hebben het advies over de voorgenomen bescherming van een goed te bekomen van die besturen, maar wel van de politiek verantwoordelijken onder wier gezag die besturen ressorteren. Wat de stedenbouw en de ruimtelijke ordening alsmede het bosbeheer betreft, is dat in casu de Waalse Gewestexecutieve. Indien ook een beoordeling van de voorgenomen bescherming vanuit een landbouwkundig standpunt wenselijk wordt geacht, zou dat verzoek om advies tot de nationale Minister van Landbouw moeten worden gericht. Er zou ook, desnoods in de memorie van toelichting, moeten worden gepreciseerd wat onder "zo nodig" moet worden verstaan.

Het spreekt vanzelf dat de bepaling van 2° alleen voor de Executieve van de Duitstalige Gemeenschap verplichtingen schept, nl. de verplichting om de adviezen van de aldaar bedoelde overheid of overheden in te winnen en de verplichting om gedurende de termijn bepaald in het laatste lid van artikel 6 op die adviezen te wachten. De overheid of overheden die krachtens die bepaling gerechtigd zijn om advies uit te brengen zullen, wegens hun onafhankelijkheid t.a.v. de Duitstalige Gemeenschap, enkel verplicht zijn aan dat verzoek gevolg te geven voor zover ook een voorschrift van de rechtsorde waartoe zij behoren hun die verplichting oplegt.

5. Het onder bescherming stellen van een goed kan ook nog de belangen van andere personen dan de eigenaars en de vruchtgebruikers in een belangrijke mate raken. De vraag kan derhalve worden gesteld of de lijst van de personen vermeld in 3° van het tweede lid niet moet worden uitgebreid tot alle titularissen van een zakelijk recht op het goed, alsmede de personen die met betrekking tot het goed een belangrijk persoonlijk recht kunnen doen gelden, zoals bv. de titularissen van een handelshuurovereenkomst.

Dat de kennisgeving van de beslissing van de Executieve aan de in 3° van het tweede lid vermelde personen bij aangetekende brief moet gebeuren, formuleer men in een afzonderlijke, na het tweede lid, in te voegen bepaling.

Indien het de bedoeling zou zijn dat de personen vermeld in 3° hun eventuele opmerkingen enkel binnen het raam van het overeenkomstig 4° in te stellen onderzoek aan het Bestuur kunnen laten toekomen, dient zulks met zoveel woorden te worden bepaald.

6. In zoverre zij aan het gemeentebestuur verplichtingen opleggen, dienen ook de bepalingen van 4° van het tweede lid in een afzonderlijk lid te worden opgenomen.

7. Het ontwerp voorziet in geen maatregelen voor het geval dat een gemeentebestuur zou nalaten het door 4° van het tweede lid voorgeschreven openbaar onderzoek in te stellen of de resultaten van dat onderzoek aan de Executieve mee te delen. Er zou kunnen worden overwogen de Executieve te machtigen om, in dergelijke gevallen, een bijzondere commissaris te belasten met het vervullen van de verplichtingen die de gemeente niet is nagekomen.

Artikel 7.

1. De redactie van paragraaf 1 van dit artikel vestigt vooral de aandacht op de gevolgen van een voorlopige bescherming. Het ware logischer en duidelijker vooraf te stellen dat, na afloop van de bij artikel 6 voorgeschreven procedure, het betrokken goed, bij beslissing van de Executieve, onder voorlopige bescherming kan worden gesteld voor een periode van twee jaar.

.../...

2. De Executieve en de Raad zullen moeten oordelen of het niet overdreven is dat de periode gedurende welke een goed onder het regime van voorlopige bescherming wordt geplaatst tot 2, en zelfs tot 3 jaar zal kunnen duren. Het lot van het goed is immers al die tijd onzeker en op de eigenaars, vruchtgebruikers en bewoners van het goed rusten reeds allerlei verplichtingen, maar subsidies om aan het goed werken uit te voeren kunnen nog niet worden bekomen en blijven ook voor de toekomst aleatoir.

Ter vergelijking kan er op worden gewezen dat de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen (artikel 12) - van welke wet het ontwerp voor de Duitstalige Gemeenschap de vervanging beoogt -, het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten (artikel 7) en het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 juli 1987 houdende bescherming van het onroerend cultureel patrimonium van de Franse Gemeenschap (artikel 19) de maximale duur van de voorlopige bescherming respectievelijk op zes maanden, op één jaar verlengbaar met ten hoogste zes maanden en op één jaar verlengbaar met drie tot zes maanden bepalen.

3. In verband met de termijn van 2 jaar gedurende welke voor een goed een regime van voorlopige bescherming zal gelden, moet ook nog worden opgemerkt dat de in het ontwerp opgenomen regeling - krachtens welke voor ieder van

.../...

de betrokken autoriteiten en besturen die termijn ingaat door de individuele mededeling van het beschermingsbesluit - tot gevolg zou hebben dat die termijn van 2 jaar niet noodzakelijk voor al die autoriteiten en besturen precies in dezelfde tijdsspanne zou vallen. De autoriteit of het bestuur waaraan men zou hebben nagelaten de voorgeschreven mededeling te doen, zou bovendien met de beslissing wellicht geen rekening hoeven te houden. Wanneer de voorgeschreven mededelingen niet alle op dezelfde dag zouden worden gedaan, zouden er tenslotte ook nog betwistingen kunnen rijzen omtrent de wijze van berekening van de uiterste datum voor het treffen van een definitief beschermingsbesluit.

Al die moeilijkheden kunnen worden vermeden door de individuele mededeling van het beschermingsbesluit aan ieder van de diverse in paragraaf 1 vermelde autoriteiten te vervangen door een verplichte bekendmaking van het besluit in het Belgisch Staatsblad.

Een dergelijke bekendmaking staat een individuele betekening aan de direct betrokken particulieren (eigenaars en vruchtgebruikers en eventueel de andere personen vermeld bij de bespreking van artikel 6, tweede lid, 3°) natuurlijk niet in de weg. Er zou dan wel moeten worden bepaald vanaf welke datum ten aanzien van die personen de voorlopige bescherming gevolgen heeft : als datum zou die van de betekening kunnen worden gekozen, voor zover de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad niet eerder is gebeurd.

.../...

4. In paragraaf 2 schrijve men "De eigenaars en (niet : en/of) de vruchtgebruikers", omdat de door die bepaling opgelegde verplichting zowel op de enen als op de anderen rust. Maar het spreekt vanzelf dat wanneer een eigenaar of een vruchtgebruiker de verplichting van paragraaf 2 ten aanzien van een bepaalde huurder of bewoner van het goed is nagekomen, de overige eigenaars en vruchtgebruikers van die verplichting ten aanzien van die persoon ontslagen zijn.

5. Ten einde een correcte naleving van paragraaf 2 te verzekeren en betwistingen daaromtrent te voorkomen, wordt in overweging gegeven de eigenaars en de vruchtgebruikers te verplichten een getrouwe copie (in plaats van : de precieze inhoud) van het beschermingsbesluit, met eventuele bijlagen, aan de huurders en bewoners van het onder bescherming gestelde goed ter kennis te brengen.

Artikel 8.

Dit artikel verleent aan de Executieve het recht een op gang gebrachte beschermingsprocedure af te breken. Van die mogelijkheid zal echter alleen gebruik kunnen worden gemaakt wanneer een openbaar bestuur of een particulier daarom verzoekt.

Daar de Executieve, na afloop van de door artikel 6 voorgeschreven procedure, blijkbaar uit eigen beweging kan beslissen niet tot de voorlopige bescherming over te gaan, moet worden aangenomen dat artikel 8 enkel het geval op het oog heeft van het afbreken van de procedure nadat het besluit tot voorlopige bescherming werd getroffen.

.../...

Het artikel dient te worden aangevuld met de verplichting om ook de met toepassing van artikel 7, § 2, reeds van de voorlopige bescherming in kennis gestelde huurders en bewoners van het goed er van te verwittigen dat de procedure werd afgebroken.

Artikel 9.

Deze bepaling machtigt de Executieve om in dringende gevallen, in afwijking van de in artikel 6 bepaalde procedure, de beschermingseffecten voor een maximumduur van 120 dagen van onmiddellijke toepassing te verklaren.

Wat betreft de wijze van kennisgeving van die beslissing aan de autoriteiten en de personen bedoeld in artikel 7, § 1, en de gevolgen daarvan op de wijze van berekening van de termijn van 120 dagen, wordt verwezen naar de opmerkingen die desaangaande werden geformuleerd bij de bespreking van artikel 7, § 1. Zoals artikel 8, zou ook dit artikel moeten worden aangevuld met de verplichting om de huurders en de bewoners van het betrokken goed te verwittigen.

Het behoeft geen betoog dat de afwijking van artikel 6 enkel geldt voor het treffen van de in het hier besproken artikel bedoelde maatregel. Om tot een voorlopige bescherming in de zin van artikel 7 en nadien tot een definitieve bescherming in de zin van artikel 10 te kunnen komen, zal vanzelfsprekend artikel 6 moeten worden nageleefd.

Artikel 10.

1. Luidens het tweede lid van paragraaf 1 van dit artikel, worden in het besluit waarbij een monument, een ensemble of een landschap definitief onder bescherming wordt gesteld "de algemene alsmede, zo nodig, de bijzondere voorschriften tot behoud en onderhoud vastgesteld". Die formulering is onjuist in deze zin dat de algemene voorschriften inzake het behoud en het onderhoud van onder bescherming gestelde goederen in het decreet worden vastgesteld : de algemene voorwaarden kunnen dus ten hoogste het voorwerp zijn van een vermelding die tot doel heeft die voorschriften in herinnering te brengen.

Bij de eerste volzin van paragraaf 2 rijst de vraag of er noodzakelijk voor elk beschermd monument, ensemble of landschap een zichtveld zal moeten worden bepaald en, meer in het bijzonder, of - zoals hiervoren reeds werd opgeworpen - het wel zin heeft te spreken van het zichtveld van een landschap. Indien het bepalen van een zichtveld facultatief is, vulle men de tekst aan met het woord "eventueel".

Er zou, zoniet in de tekst van het ontwerp dan toch op zijn minst in de memorie van toelichting, moeten worden verduidelijkt wat het verschil is tussen de "beperkingen die (aan) de eigenaar voor het behoud van het gerangschikte (lees : beschermde) monument, ensemble of landschap opgelegd worden" bedoeld in de tweede volzin van paragraaf 2 en "de bijzondere voorschriften tot behoud en onderhoud" waarvan sprake in het tweede lid van paragraaf 1.

2. De bepalingen van de paragrafen 1 en 2 zouden logischer kunnen worden geordend door ze tot één paragraaf te versmelten en de eerste volzin van het tweede lid van paragraaf 1 daarin als laatste lid op te nemen.

.../...

3. Luidens de eerste volzin van het tweede lid van paragraaf 1 zou het definitief beschermingsbesluit bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Een bekendmaking bij uittreksel is onbevredigend. Zij zou, gelet op het bepaalde in artikel 11, immers o.m. tot gevolg kunnen hebben dat wanneer een betekening voorgeschreven door artikel 11 pas na de bekendmaking gebeurt, er voor de betrokkene uit de bekendmaking verplichtingen zouden kunnen voortvloeien waarvan hij op dat ogenblik nog geen kennis heeft. De bekendmaking van de volledige tekst van het beschermingsbesluit zou tevens de waarborg bieden dat aan het bestaan en de juiste grenzen van eventuele zichtvelden de nodige bekendheid zou worden gegeven, een informatie die van belang is voor de toepassing van de artikelen 15, 19 en 35 en waarvan de meest direct betrokkenen anders misschien lange tijd zouden verstoken blijven.

4. Wat de in paragraaf 3 bepaalde termijn van twee jaar betreft, wordt verwezen naar de opmerkingen die des-aangaande bij de bespreking van artikel 7 werden gemaakt.

Zoals de artikelen 8 en 9, dient ook het tweede lid van paragraaf 3 te worden aangevuld met de verplichting om de huurders en de bewoners van het goed te verwittigen.

.../...

Artikel 11.

1. Daar de in afdeling 3 bepaalde gevolgen reeds gelden ingevolge de voorlopige bescherming, die noodzakelijk aan elke definitieve bescherming voorafgaat, zou het juist zijn in paragraaf 1 te spreken van de inwerkingtreding van het met toepassing van artikel 10 getroffen besluit houdende definitieve bescherming van een monument, ensemble of landschap.

2. In de Nederlandse vertaling van paragraaf 2 wordt bij vergissing verwezen naar artikel 7, § 1, in plaats van naar artikel 7, § 2.

Artikel 12.

Dit artikel bepaalt onder meer dat een beschermingsbesluit (gelet op de indeling van die bepaling in afdeling 2 van hoofdstuk IV wordt blijkbaar enkel bedoeld een besluit houdende definitieve bescherming van een goed) slechts kan worden gewijzigd met inachtneming van de bij het decreet bepaalde procedure. De tekst zou evenwel moeten preciseren in welke mate die procedure moet worden in acht genomen : indien de voorgenomen wijziging geen nieuwe of zwaardere verplichtingen tot voorwerp heeft, lijkt immers te kunnen worden volstaan met de naleving van de formaliteiten voorgeschreven door afdeling 2.

.../...

Artikel 13.

1. Dit artikel betreft niet zozeer de verplichtingen als dusdanig die uit het onder bescherming stellen van een goed voortvloeien, dan wel een aantal maatregelen die de naleving van die verplichtingen moeten helpen garanderen wanneer het goed in andere handen overgaat of met nieuwe zakelijke rechten wordt bezwaard.

Het artikel zou derhalve meer op zijn plaats zijn aan het slot van afdeling 3. Bovendien heeft het voorschrift dat in de eerste volzin van het eerste lid wordt geformuleerd, een veel algemenere draagwijdte dan de overige bepalingen van het artikel, wat verdient tot uiting te worden gebracht door de splitsing van het eerste lid in twee leden.

2. Wanneer aan de notarissen de verplichting wordt opgelegd om een bepaalde vermelding op te nemen in akten die op het kantoor der hypotheken moeten worden overgeschreven, is het overbodig ook de hypotheekbewaarders nog speciaal te belasten met het opnemen van die vermelding in het register der overschrijvingen. Door het feit van de overschrijving alleen reeds zal de vermelding in dat register worden opgenomen, vermits de op het kantoor der hypotheken over te schrijven akten in hun geheel moeten worden overgeschreven (artikel 1 van de hypotheekwet van 16 december 1851).

.../...

Bovendien ware het juister te schrijven "de instrumenterende ambtenaar" in plaats van "de notaris", vermits in bepaalde gevallen de authentieke akte van overdracht niet door een notaris maar door een ambtenaar (bv. door een commissaris van een Comité van aankoop en onteigening voor rekening van de Staat, een gouverneur, een burgemeester) wordt verleden.

3. Om efficiënt te zijn, zou het voorschrift van het tweede lid moeten gelden voor elke overgang van een zakelijk recht. De voorgestelde tekst is niet zo ruim, vermits de term "vervreemden" niet de overgangen ingevolge overlijden dekt.

In fine van het tweede lid schrijve men "de ontvanger der registratie en (niet : en/of) de hypotheekbewaarder, ieder wat hem betreft". Ook zou moeten worden gepreciseerd aan welk Bestuur de bedoelde kennisgevingen moeten worden gedaan.

Artikel 14.

1. Wat het toepassingsgebied van dit artikel betreft, wordt verwezen naar de tweede opmerking die hiervoren bij de bespreking van artikel 13 werd gemaakt.

Bovendien moeten de verplichtingen die het hier besproken artikel aan verschillende categorieën van personen oplegt natuurlijk worden geïnterpreteerd aan de hand van de onderscheiden civielrechtelijke situaties waarin die

personen zich ten aanzien van het goed bevinden. Zo kan bv. de verplichting van de huurder van een gewoon huis om herstellingen te verrichten niet verder reiken dan wat hem door de artikelen 1754 en 1755 van het Burgerlijk Wetboek of eventueel ook door het huurcontract wordt opgelegd.

2. Het begrip "ongecontroleerde schade" dat in ons recht niet bekend is, werd, volgens de gemachtigde van de Executieve, ontleend aan het Duitse recht. Het verdient aanbeveling dat begrip op zijn minst in de memorie van toelichting nader te omschrijven.

3. Het is onjuist te spreken van de gecoördineerde wet van 29 maart 1962, vermits die wet nooit het voorwerp van een coördinatie is geweest. Overigens is het verkieslijker te spreken van "de wetgeving inzake ruimtelijke ordening en stedenbouw", zonder vermelding van een bepaalde wet, wat duidelijker de algemene strekking van de hier besproken bepaling en haar onafhankelijkheid van de mogelijke vervanging van de wet van 29 maart 1962 in het licht zou stellen.

Artikel 15.

1. Dit artikel onderwerpt de werken aan goederen die voorlopig of definitief onder bescherming zijn gesteld en de werken die het zichtveld van een beschermd goed betreffen aan het akkoord van de Executieve of van een daartoe door de Executieve aangewezen ambtenaar. Wanneer het werken betreft die door de wetgeving op de ruimtelijke ordening en

de stedenbouw aan vergunning zijn onderworpen, zou dat akkoord dienen te worden gevraagd door de overheid die bevoegd is om de bouwvergunning te verlenen. Het laatste lid van artikel 15, gelezen in samenhang met de overige bepalingen van dat artikel, moet blijkbaar zo worden begrepen, dat de bouwvergunning moet worden geweigerd, wanneer het door artikel 15 voorgeschreven akkoord (niet : het advies) wordt geweigerd, en dat in dat geval ook geen gebruik kan worden gemaakt van het beroep dat de wetgeving op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw openstelt tegen de weigering van een bouwvergunning.

2. Het belasten van de overheid bevoegd voor het afgeven van de bouwvergunning met het aanvragen van het door artikel 15 voorgeschreven akkoord heeft, zoals in de memorie van toelichting wordt aangestipt, tot doel de burger de verplichting te besparen om twee procedures in te stellen wanneer het gaat om werken waarvoor een bouwvergunning vereist is.

Hierbij mag echter niet uit het oog worden verloren dat het gebied waarvoor de Duitstalige Gemeenschap de bescherming van monumenten, ensembles en landschappen kan regelen, inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening onder het Waalse Gewest ressorteert (artikelen 2 en 6, § 1, I, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen). Daar de Duitstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest onderling autonoom zijn, betekent zulks dat de met artikel 15 beoogde verstrengeling van procedures alleen zou kunnen worden gerealiseerd in de mate dat ook de

.../...

bevoegde instanties van het Waalse Gewest bereid zouden zijn om de voor dat Gewest geldende wetgeving inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening in die zin te wijzigen. De Duitstalige Gemeenschap kan wel voorschrijven dat, wanneer het gaat om werken waarvoor een bouwvergunning vereist is, de aanvraag voor het bekomen van het door artikel 15 voorgeschreven akkoord moet worden ingediend door de overheid die bevoegd is om de bouwvergunning af te geven, zoals ook de Duitstalige Gemeenschap - en zij alleen - bevoegd is om te bepalen hoe aan die aanvraag dan gevolg zal moeten worden gegeven. Maar het komt alleen aan het Waalse Gewest toe om te beslissen in hoeverre de voor het afgeven van de bouwvergunning bevoegde autoriteiten door die regeling van de Duitstalige Gemeenschap gebonden zijn, zoals het ook uitsluitend aan het Waalse Gewest toekomt de gevolgen te bepalen van een weigering van het door artikel 15 voorgeschreven akkoord op het verdere verloop van de procedure van aanvraag van een bouwvergunning (1).

Alleen indien de twee betrokken wetgevingen op elkaar zouden kunnen worden afgestemd zoals hiervoren werd uiteengezet, zal het mogelijk zijn de procedure voor het bekomen van het door artikel 15 voorgeschreven akkoord te combineren met de procedure voor het bekomen van een bouwvergunning.

.../...

(1) De door artikel 59ter, § 3, van de Grondwet geboden mogelijkheid wordt hier buiten beschouwing gelaten, daar zij de overdracht van gewestelijke bevoegdheden aan de Raad en de Executieve van de Duitstalige Gemeenschap tot voorwerp heeft, wat met artikel 15 van het ontwerp kennelijk niet beoogd wordt.

3. De onderlinge draagwijdte van de artikelen 14 en 15 dient te worden verduidelijkt. Volgens de eerstgenoemde bepaling zijn de eigenaars, de vruchtgebruikers, de huurders en de bewoners van een beschermd goed verplicht dat goed door de nodige onderhoudswerken in goede staat te houden en mogen zij daaraan geen veranderingen aanbrengen; artikel 15 schrijft zijnerzijds voor dat voor alle werken aan een beschermd goed of aan een goed gelegen in het zichtveld van een beschermd goed het akkoord van de Executieve of van een daartoe door de Executieve aangewezen ambtenaar vereist is. Vragen die hierbij kunnen worden gesteld zijn de volgende : Is het door artikel 15 voorgeschreven akkoord vereist voor alle onderhoudswerken opgelegd door artikel 14 ? Zo neen, voor welke van die werken niet ? Is het door artikel 14 opgelegde verbod om aan een beschermd goed veranderingen aan te brengen absoluut ? Of zijn veranderingen toch toegelaten, als daarvoor, met toepassing van artikel 15, het akkoord van de Executieve wordt bekomen ? Zo ja, moeten die mogelijkheden dan niet nader worden omschreven en beperkt ?

4. Waar in artikel 15 sprake is van werken "voor zover ze voorlopig of definitief gerangschikte (lees : beschermde) monumenten, ensembles en/of landschappen of het zichtveld ervan betreffen", moeten de woorden "het zichtveld ervan" uiteraard worden geacht alleen maar te verwijzen naar "het zichtveld van een definitief beschermd monument, ensemble of landschap" vermits blijkens artikel 10 de grenzen van het zichtveld pas bij de definitieve bescherming worden vastgesteld.

.../...

5. Luidens de laatste volzin van artikel 15 worden alle vergunde werken uitgevoerd onder toezicht van het Bestuur en/of van de Commissie voor Monumenten en Landschappen. Er dient te worden gepreciseerd hoever dat toezicht reikt, met welke middelen het wordt uitgeoefend, wat daarbij de respectieve taken van het Bestuur en van de Commissie zijn, en hoe de hier bedoelde bepaling moet worden gecombineerd met artikel 18, § 2.

6. Ook zou de in artikel 15 gebruikte terminologie moeten worden ééngemaakt, wat de door de Executieve of haar gemachtigde te treffen beslissing betreft : in het eerste lid wordt zij "akkoord" genoemd, in het derde lid, eerste volzin, "verplichtend advies" en in het derde lid, tweede en derde volzin, "advies"; in de laatste volzin ten slotte is er sprake van "vergunde werken". Het verdient aanbeveling de termen "vergunning" en "vergunde werken" te gebruiken, welke terminologie trouwens in de artikelen 17 en 18 wordt gehanteerd.

Artikel 16.

Luidens deze bepaling zouden de verplichtingen die voortvloeien uit de wetten en verordeningen inzake de wegen- en de bouwpolitie niet gelden voor de onder bescherming gestelde goederen, indien die verplichtingen de vernietiging of de verandering van het goed tot gevolg zouden kunnen hebben.

De wegenpolitie en de bouwpolitie zijn twee aangelegenheden die niet tot de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap behoren, zodat het die Gemeenschap niet toekomt ter zake normen uit te vaardigen of de uitwerking van de door de bevoegde autoriteiten uitgevaardigde normen te beperken.

Dat neemt niet weg dat hier, zoals in alle grensgebieden waar de bevoegdheden van onderling onafhankelijke autoriteiten elkaar raken, van ieder van die bevoegdheden slechts gebruik zal kunnen worden gemaakt met inachtneming van de respectieve belangen van de diverse betrokken juridische entiteiten.

Artikel 17.

1. Dit artikel geeft een duidelijk en positief antwoord op de onder de bestaande wetgeving gerezen vraag of een goed nog onder bescherming kan worden gesteld nadat reeds een bouwvergunning werd bekomen voor de uitvoering van werken in verband met dat goed. Het artikel bepaalt tevens dat de Executieve de voortzetting van reeds begonnen werken kan doen stopzetten en dat de voortzetting van de werken slechts mogelijk is na vergunning door de Executieve en op de door haar bepaalde wijze. Ten slotte wordt ook aan de eigenaar en/of de vruchtgebruiker een recht op schade-loosstelling toegekend.

2. In het eerste lid precisere men dat het om een "bouwvergunning" gaat.

3. Redelijkerwijze moet worden aangenomen dat de mogelijkheid voor de Executieve om door de inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening bevoegde autoriteiten vergunde werken onder de door haar bepaalde voorwaarden doorgang te laten vinden, niet alleen moet bestaan voor reeds begonnen werken maar ook voor werken die nog niet zijn aangevat.

In de derde volzin van het eerste lid schrijve men derhalve "De uitvoering of de voortzetting van de werken" in plaats van "De voortzetting van de werken"; de draagwijdte van die derde volzin zou bovendien beter tot uitdrukking komen, indien die volzin in een apart lid zou worden opgenomen.

4. Blijkens de memorie van toelichting, is het de bedoeling alleen in geval van stopzetting van reeds begonnen werken aan de betrokkene een recht op schadeloosstelling toe te kennen. De Executieve en de Raad zullen moeten overwegen of het niet billijk zou zijn ook schadeloosstelling toe te kennen in de gevallen waarin de werken nog niet waren aangevat, vermits de betrokkene met het oog op het bekomen van de bouwvergunning toch ook reeds allerlei uitgaven zal hebben gedaan (bv. voor het opmaken van plannen). In ieder geval moet de tekst van het laatste lid van artikel 17 duidelijker tot uiting brengen op welke gevallen die bepaling van toepassing is. Ook ware het nuttig ter zake een bijzondere verjaringstermijn in het decreet te bepalen, om te vermijden dat de hier bedoelde eisen tot schadeloosstelling gedurende dertig jaar zouden kunnen worden ingesteld.

5. Het spreekt vanzelf dat bij de uitoefening van de door dit artikel toegekende bevoegdheden dezelfde terughoudendheid zal moeten worden in acht genomen als die waarop werd gewezen bij de bespreking van artikel 16.

.../...

Artikel 18.

1. Paragraaf 2 van dit artikel verleent aan de Minister en de door hem aangewezen ambtenaar een recht van toegang tot de onder bescherming gestelde goederen om er de nodige onderzoeken en vaststellingen te verrichten.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het niet gebruikelijk is een Minister met een dergelijke taak te belasten. Het ware tevens wenselijk - hoe evident zulks ook moge lijken - in de tekst te preciseren dat het moet gaan om alle nodige onderzoeken en vaststellingen "met het oog op het verzekeren van de naleving van dit decreet".

2. Luidens het tweede lid van paragraaf 2, zouden de hiervoren bedoelde onderzoeken en vaststellingen die het karakter van een huiszoeking hebben slechts mogen plaatsvinden, indien er sporen van overtreding bestaan en de politierechter zijn toestemming verleent.

Het Arbitragehof heeft in zijn arrest nr. 44 van 23 december 1987 (B.S. 27 januari 1988), onder punt B.7.a, evenwel beslist dat, naar luid van artikel 10 van de Grondwet, aan de nationale wetgever en aan hem alleen de bevoegdheid toekomt tot het regelen van de gevallen waarin huiszoeken in de zin van het genoemde Grondwetsartikel gelast kunnen worden en de vorm waarin ze kunnen geschieden.

Daar mag worden aangenomen dat de stellers van het ontwerp de term huiszoeking in de hier besproken bepaling niet in een andere betekenis hebben willen gebruiken dan die welke de term in artikel 10 van de Grondwet heeft, dient het tweede lid van paragraaf 2 te worden geschrapt.

.../...

3. Wegens zijn algemene strekking zou het eerste lid van paragraaf 2 van artikel 18 beter in een afzonderlijk artikel worden opgenomen, welk artikel bovendien meer op zijn plaats zou zijn in een hoofdstuk "Slotbepalingen", waarin de bepalingen van de hoofdstukken VIII, IX en X zouden kunnen worden samengebracht.

Artikel 19.

1. Dit artikel verleent aan "de Staat, de Gemeenschap, de provincie en de gemeente" het recht om onder bepaalde voorwaarden definitief beschermde goederen en ook gebouwen gelegen in de omgeving van dergelijke goederen te onteigenen.

Onteigening is, luidens artikel 11 van de Grondwet, enkel mogelijk ten algemenen nutte. Het algemeen nut dat met de hier bedoelde onteigeningen wordt nagestreefd, is de vrijwaring van het onroerend cultureel patrimonium. Een dergelijke bevoegdheid komt, binnen de grenzen van het gebied waarvoor territoriaal de Duitstalige Gemeenschap bevoegd is, aan deze laatstgenoemde toe, met uitsluiting van de bevoegdheid van de Staat. Het in artikel 19 bedoelde onteigeningsrecht kan dus voor goederen gelegen in het Duitse taalgebied niet aan de Staat worden verleend. Een met toepassing van artikel 19 van het ontwerp onteigend goed zou naderhand echter wel, overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid van dat artikel 19, aan de Staat kunnen worden overgedragen onder de voorwaarden welke de overheid die het goed heeft onteigend meent te moeten opleggen.

.../...

Het bezwaar dat kan worden aangevoerd tegen het toekennen van het in artikel 19 bedoelde onteigeningsrecht aan de Staat, geldt niet ten aanzien van de provincies - in casu kan het uiteraard alleen gaan om de provincie Luik - en de gemeenten, vermits provincies en gemeenten ondergeschikte besturen zijn die door een Gemeenschap, krachtens artikel 46 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, bij het voeren van het beleid van die Gemeenschap, kunnen worden betrokken.

2. Er moet worden aangenomen dat, waar het ontwerp als reden tot onteigening de "buitengewone cultuurhistorische waarde" van een goed vermeldt, men blijkbaar alleen maar met een verzamelterm heeft willen zeggen dat een of meer van de redenen tot bescherming opgesomd in artikel 2, 2°, in hoge mate aanwezig zijn.

Als tweede grond tot onteigening vermeldt artikel 19, eerste lid, het feit dat een monument naar de mening van de Commissie voor Monumenten en Landschappen niet voldoende wordt onderhouden. Die bepaling vraagt om verduidelijking. Indien - zoals in dit advies bij de bespreking van artikel 2 werd gesuggereerd - de begrippen "monument", "ensemble" en "landschap" zo zouden worden gedefinieerd dat zij duidelijk van elkaar te onderscheiden zijn, dan zou de bepaling immers niet gelden voor alle onroerende goederen die deel uitmaken van een ensemble of een landschap, doch enkel voor monumenten sensu stricto.

.../...

3. Bij het vierde lid van artikel 19, luidens hetwelk een met toepassing van dat artikel gerangschikt monument (lees : beschermd onroerend goed) aan publiekrechtelijke of privaatrechtelijke personen kan worden overgegeven, zijn de volgende opmerkingen te maken.

De term "overgegeven" die in de eerste volzin wordt gebruikt heeft geen welomschreven juridische betekenis, terwijl blijkens de tweede volzin de ontworpen regeling enkel voor een "verkoop" - en dus voor geen enkele andere vorm van overdracht - zou gelden. In de eerste volzin moet alleszins een term worden gebruikt die een duidelijke juridische betekenis heeft en bovendien in overeenstemming is met de tweede volzin. Indien het de bedoeling is aan het vierde lid van artikel 19 een ruimere draagwijdte te geven dan de tweede volzin laat vermoeden, zou men bijvoorbeeld in de eerste volzin het werkwoord "overdragen" kunnen gebruiken en in de tweede volzin spreken van "de verkrijger" en "de akte van overdracht".

Gelet op de omstandigheden die geleid hebben tot de onteigening (buitengewone cultuurhistorische waarde of onvoldoende onderhoud van een definitief beschermd goed) en mede om te beletten dat misbruik zou worden gemaakt van de door artikel 19 geboden combinatie (onteigening en daarna overdracht aan een publiekrechtelijke of zelfs een privaatrechtelijke persoon), kan de vraag worden gesteld of een overdracht door een provincie of een gemeente niet aan machtiging of goedkeuring door de Executieve moet worden onderworpen.

.../...

4. Luidens het vijfde lid van artikel 19 kan met inachtneming van de in dat artikel bepaalde procedure tevens een gebouw worden onteigend "om een definitief gerangschikt monument (lees : definitief beschermd onroerend goed) te isoleren, naar voren te brengen of te saneren, ofwel omdat dat gebouw in het zichtveld van een monument (lees : definitief beschermd onroerend goed) gelegen is wanneer het de esthetische waarde van het monument (lees : definitief beschermd onroerend goed) vermindert".

Zoals de hier bedoelde bepaling geredigeerd is, zou zij dus ook de onteigening mogelijk maken van gebouwen die buiten het zichtveld van een definitief beschermd onroerend goed gelegen zijn, met het doel het betrokken beschermde goed te isoleren, naar voren te brengen of te saneren.

Een zo ruime interpretatie zou moeilijk te verenigen zijn met de algemene opzet van het ontwerp. Wanneer het begrip "zichtveld" wordt gehanteerd en het vaststellen van het zichtveld aan bepaalde regels wordt onderworpen - een zichtveld kan pas bij de definitieve bescherming van een goed worden bepaald, de grenzen ervan moeten nauwkeurig worden vastgesteld in een bij het beschermingsbesluit gevoegd plan - gebeurt dat blijkbaar met het oog op de toepassing van de artikelen 15 en 19. Indien voor de toepassing van een van die artikelen de grenzen van het zichtveld zouden kunnen worden overschreden, zouden de voor het vaststellen van die grenzen in acht te nemen voorschriften echter hun betekenis verliezen.

.../...

De in artikel 19, vijfde lid, vermelde redenen waarom tot onteigening kan worden overgegaan, lijken dus eerder cumulatief te moeten worden toegepast met de voorwaarde dat het om een gebouw moet gaan dat in het zichtveld van het beschermde onroerend goed gelegen is. De tekst van de hier besproken bepaling zal bijgevolg in die zin moeten worden omgewerkt.

Artikel 20.

Bij deze bepaling, luidens welke geen voorlopig of definitief beschermd onroerend goed zonder de toestemming van de Executieve met erfdienstbaarheden van openbaar nut mag worden bezwaard, moet voor zover het om aangelegenheden gaat die niet tot de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap behoren dezelfde opmerking worden gemaakt als bij artikel 16 van het ontwerp.

Artikel 21.

1. Paragraaf 1 legt aan het Bestuur van de Duitstalige Gemeenschap de verplichting op om, op de wijze bepaald door de Executieve, de lijst van de voorlopig of definitief beschermde monumenten, ensembles en landschappen permanent bij te houden, maar paragraaf 2 bepaalt zijnerzijds dat die lijst ook bij het gemeentebestuur kan worden ingekeken en er ook daar uittreksels uit die lijst kunnen worden bekomen. De combinatie van beide paragrafen - die, gelet op hun inhoud, beter in een afzonderlijk en niet in een in paragrafen ingedeeld artikel zouden worden opgenomen - vergt dat aan het Bestuur ook de verplichting zou worden opgelegd om aan de gemeenten, wat de goederen betreft die op hun grondgebied gelegen zijn, een afschrift te bezorgen van de lijst die het moet opstellen, alsmede van de aanvullingen en de wijzigingen van die lijst.

.../...

2. Paragraaf 3 regelt een geheel andere aangelegenheid dan de paragrafen 1 en 2 - nl. het aanbrengen van een kenteken op de definitief beschermde onroerende goederen. Die paragraaf zou derhalve beter in een afzonderlijk artikel worden opgenomen. Tevens moet het boven artikel 21 geplaatste opschrift worden aangepast ten einde ook de in artikel 21, § 3, geregelde aangelegenheid te dekken.

Hoofdstuk V : Subsidiëring van onderhouds-, consoliderings- en restauratiewerken uitgevoerd aan definitief beschermde monumenten, aan definitief beschermde ensembles of aan in een definitief beschermd landschap gelegen onroerende goederen.

In dit hoofdstuk wordt bepaald onder welke voorwaarden toelagen kunnen worden toegekend voor het uitvoeren van werken aan definitief beschermde goederen. De financiële last van die subsidies zal in hoofdzaak ten laste van de Gemeenschap komen en in beperkte mate ook ten laste van de provincie en de gemeente. Het betrekken van de provincie en de gemeente bij het dragen van de financiële last van de subsidiëring ligt in de lijn van de regeling vervat in de wet van 7 augustus 1931 (artikel 2), van welke regeling het ontwerp voor de Duitstalige Gemeenschap precies de vervanging beoogt. De mate waarin het ontwerp de provincie en de gemeente bij het dragen van die last betreft, lijkt derhalve niet de grenzen te buiten te gaan van de mogelijkheid die artikel 46 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aan de Gemeenschappen en de Gewesten biedt om de provincies en de gemeenten te belasten met de uitvoering van hun decreten en besluiten.

.../...

Artikel 22.

1. De redactie van paragraaf 2 kan worden vereenvoudigd door de woorden "een definitief gerangschikt monument, ensemble en/of van een onroerend goed gelegen in een definitief gerangschikt landschap" telkens te vervangen door de woorden "het goed", daar uit paragraaf 1 voldoende blijkt om welke goederen het gaat.

2. Ter wille van de duidelijkheid verdient het aanbeveling de onderverdelingen van de paragrafen 2 en 3 die door een streepje worden voorafgegaan als 1°, 2°, 3°, enz. te nummeren.

3. Uit de bepaling die in paragraaf 2 als vierde punt is opgenomen, lijkt te moeten worden afgeleid, dat toelagen voor de vernieuwing of de verbetering van de verwarmings-, de elektrische of de sanitaire installatie enkel kunnen worden verleend, wanneer aan het goed een nieuwe bestemming wordt gegeven. Als zulks wel degelijk de bedoeling is, zou die bepaling beter met die van het derde punt tot één bepaling worden samengevoegd.

4. Het ware juister in het tweede lid van paragraaf 2 te schrijven "De toelagen kunnen eveneens ... verleend worden ...", in plaats van "... gebruikt worden ...".

5. Het opnemen in de inleidende zin van paragraaf 3 van de woorden "onder andere" zou er op wijzen dat, naast de voorwaarden vermeld in het ontwerp, er ook nog andere

voorwaarden zouden kunnen worden opgelegd om toelagen te kunnen bekomen. Daar zulks blijkbaar niet het geval is, dienen de bedoelde woorden te worden weggelaten.

Artikelen 23, 24 en 25.

1. De bepalingen van de artikelen 23, § 2, 24 en 25 zijn slechts van toepassing voor zover het gaat om werken die worden "uitgevoerd" door de rechtspersonen welke in die bepalingen worden vermeld. Blijkens de toelichting bij artikel 24 - welke toelichting vermoedelijk ook geldt voor de artikelen 23, § 2, en 25 - wil men op die manier vermijden dat de betrokken rechtspersonen zouden kunnen worden verplicht de kosten te helpen dragen van werken die aan goederen die hun toebehoren zouden worden uitgevoerd door een hogere overheid. De teksten laten echter in het midden of het in die gevallen noodzakelijk moet gaan om werken aan goederen die eigendom zijn van de rechtspersoon die ze uitvoert. Het lijkt redelijk de artikelen 23, § 1, 24 en 25 zo te interpreteren, maar dan rijst de vraag welk nut artikel 23, § 1, wel kan hebben. Ter wille van de duidelijkheid ware het alleszins wenselijk dat uit de artikelen 23, § 2, 24 en 25 desgevallend zou blijken dat het om werken moet gaan aan goederen waarvan de rechtspersoon die de werken uitvoert ook eigenaar is.

2. Indien artikel 23, § 1, behouden blijft, schrijve men in die bepaling "een Gewest" (in plaats van "het Gewest") en "een Gemeenschap" (in plaats van "de Gemeenschap"). Het is immers best mogelijk dat een ander Gewest of een andere Gemeenschap dan degene onder wier territoriale bevoegdheid het Duitse taalgebied valt, in dat gebied goederen bezitten. Een tweede reden om in artikel 23, § 1, niet te spreken van "de Gemeenschap" is, dat die term

dan zou betekenen "de Duitstalige Gemeenschap" en het geen zin heeft dat een decreet van de Duitstalige Gemeenschap een regeling zou treffen aangaande het subsidiëren van werken aan goederen die aan die Gemeenschap toebehoren.

In dezelfde bepaling gebruike men verder de term "openbare instellingen" in plaats van "instellingen van openbaar nut", welke terminologie blijkbaar meer in overeenstemming is met de bedoeling van de stellers van het ontwerp.

Men schrijve ook "De bepalingen van deze afdeling" in plaats van "De volgende bepalingen".

3. Zoals bij de bespreking van artikel 2, onder punt 4, werd opgemerkt, verdient het aanbeveling de in dat artikel opgenomen definities van "provinciale besturen" en "lokale besturen" te vervangen door aanvullingen van de artikelen 24 en 25 waarbij de respectieve toepassingsgebieden van die bepalingen zouden worden gepreciseerd.

Artikel 26.

1. Er dient te worden gepreciseerd wat in dit artikel moet worden verstaan onder onroerend goed zonder huurwaarde. Naar het voorbeeld van wat artikel 2, 2°, van de wet van 30 april 1951 betreffende de handelshuurovereenkomsten bepaalt - maar dan rekening gehouden met de wijzigingen die de fiscale wetgeving inmiddels heeft ondergaan - zou als onroerend goed zonder huurwaarde kunnen worden beschouwd het onroerend goed dat met toepassing van artikel 8 van het Wetboek der Inkomstenbelastingen belastingvrijdom geniet.

De Nederlandse vertaling van artikel 26, § 1, moet derwijze worden verbeterd, dat er uit blijkt dat de voorwaarde inzake de huurwaarde niet alleen geldt voor de monumenten en ensembles, maar ook voor de onroerende goederen gelegen in een landschap.

2. Dat artikel 26, § 1, enkel geldt voor werken uitgevoerd door natuurlijke personen en "privaatrechtelijke" rechtspersonen kan weliswaar worden afgeleid uit het opschrift van de afdeling waarin artikel 26 is ondergebracht. Daar opschriften echter geacht worden geen normatieve waarde te hebben, is het wenselijk ook in artikel 26, § 1, te schrijven "privaatrechtelijke personen", in plaats van "natuurlijke personen of rechtspersonen".

Artikel 27.

1. De bedragen bepaald in de paragrafen 1 en 2 worden, luidens paragraaf 3, gekoppeld aan het indexcijfer der consumptieprijzen (niet : het prijsindexcijfer, zoals in de Nederlandse tekst te lezen staat). Het ontwerp laat echter na te bepalen aan welke spilindex en volgens welke regels de koppeling zal gebeuren. Inspiratie zou ter zake kunnen worden geput uit de regelingen inzake koppeling aan het indexcijfer ingevoerd bij de wetten van 2 augustus 1971 en 1 maart 1977.

.../...

2. Zoals bij de bespreking van artikel 2, onder punt 4, werd aangestipt, zouden de definities van "inkomen" en "persoon ten laste" meer op hun plaats zijn in paragraaf 1 van het hier besproken artikel 27.

Artikel 28.

1. Dit artikel bepaalt tot welk percentage de aan beschermde goederen door privaatrechtelijke rechtspersonen uitgevoerde werken respectievelijk door de Gemeenschap, de provincie en de gemeente worden gesubsidieerd. Het valt op dat die percentages aanzienlijk lager liggen dan die welke krachtens artikel 27 gelden voor werken uitgevoerd door natuurlijke personen. Dat verschil werd door de gemachtigde van de Executieve verklaard door het feit dat rechtspersonen over het algemeen over meer financiële middelen zouden beschikken. Men blijkt daarbij vooral aan financiële instellingen te hebben gedacht. De vraag kan worden gesteld of hierbij niet in te algemene termen werd geredeneerd en er geen onderscheid moet worden gemaakt naargelang van de aard van de rechtspersoon (zie bv. de artikelen 20, 21 en 22 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 17 november 1982 houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium, B.S. van 4 maart 1983).

2. Om de reden vermeld bij de bespreking van artikel 26, onder punt 2, schrijve men ook in het hier besproken artikel "privaatrechtelijke rechtspersonen", in plaats van "rechtspersonen".

.../...

Artikel 29.

1. Deze bepaling maakt de toekenning en het behoud van subsidies voor werken die aan een beschermd goed worden uitgevoerd door privaatrechtelijke personen afhankelijk van het onderschrijven van een aantal verbintenissen door de eigenaars en/of vruchtgebruikers van het betrokken goed.

Er mag worden aangenomen dat de verplichtingen van de eigenaar dezelfde zijn, ongeacht of op het goed een vruchtgebruik rust of niet. Bijgevolg ware het juister overal waar het om verplichtingen gaat, te schrijven "de eigenaars en (niet : en/of) de vruchtgebruikers".

Het ware nuttig in de memorie van toelichting te verduidelijken dat het hier gaat om verbintenissen die schriftelijk door de betrokkenen moeten worden aangegaan.

2. Ten einde met grotere nauwkeurigheid aan te geven hoelang het bij 1° opgelegde verbod geldt en meteen die bepaling beter te doen aansluiten bij die van 2°, schrijven in 1° "de definitieve oplevering der werken" in plaats van "het einde der werken".

3. Zoals 2° geredigeerd is, zou de Executieve enkel een afwijking kunnen toestaan van het verbod om het beschermde goed met nieuwe zakelijke rechten te belasten, en dus niet van het verbod om het goed te vervreemden. De vraag kan worden gesteld of zulks wel met de bedoeling van

.../...

de stellers van het ontwerp overeenstemt. Men denke daarbij bv. aan de gevolgen die het verbod om het goed te vervreemden zou hebben voor erfgenamen, wanneer de eigenaar van het goed komt te overlijden.

Indien vervreemding vóór het verstrijken van de in artikel 29 bepaalde periode van 20 jaar toch mogelijk zou zijn, zal er moeten worden voor gewaakt ook de nieuwe eigenaar de door dat artikel opgelegde verbintenissen te doen onderschrijven.

4. Het met 3° beoogde verbod, waarmee zou worden ingegrepen in de civielrechtelijke verhoudingen tussen eigenaar en huurder, staat in een te los verband met het doel dat het ontwerp nastreeft om te kunnen worden ingepast in de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap inzake de bescherming van het cultureel patrimonium. Die bepaling dient derhalve te worden geschrapt.

5. De meeste van de bij 4° opgelegde verplichtingen zullen, om aanvaardbaar te zijn, bij uitvoeringsmaatregel moeten worden gepreciseerd, gelet op het feit dat het niet naleven van die verplichtingen door artikel 31, 2°, met de terugbetaling van de subsidie wordt bestraft.

6. Artikel 29 zou aan overzichtelijkheid en samenhang winnen, indien de verplichtingen die dat artikel oplegt het voorwerp van een eerste paragraaf zouden vormen en de sancties voor het niet nakomen van die verplichtingen in een tweede paragraaf zouden worden ondergebracht. Die herschikking zou ook moeten worden te baat genomen om de

overlapping, en zelfs gedeeltelijke tegenspraak, tussen de bepalingen van artikel 29, 1° en 2°, enerzijds, en de bepaling van artikel 31, 2°, anderzijds, weg te werken. Zulks zou kunnen gebeuren door de bepaling van artikel 31, 2° - die trouwens niet thuishoort in de afdeling 4 waarin ze is ondergebracht - op te nemen in de paragraaf 2 waarvan hiervoren sprake.

Artikel 31.

Zoals reeds bij de bespreking van artikel 29 werd aangestipt (onder punt 6), dient de bepaling van artikel 31, 2°, naar het eerstgenoemde artikel te worden overgebracht.

Hoofdstuk VI : Opgravingen en vondsten.

Artikel 32.

1. Overeenkomstig de ontworpen regeling mogen archeologische opgravingen slechts worden verricht met de toestemming van de Executieve.

Van enige aan die toestemming voorafgaande consultatie van de eigenaars, vruchtgebruikers, enz. van het terrein waar de opgravingen zullen plaatshebben, is in het ontwerp geen sprake. Artikel 33 voorziet alleen in een recht op schadevergoeding voor de personen die "een recht op (het betrokken terrein) bezitten".

De Executieve en de Raad zullen moeten oordelen of in het ontwerp niet een regeling moet worden opgenomen die voldoende waarborgen biedt dat de Executieve slechts toestemming tot het verrichten van opgravingen zal verlenen nadat zij heeft kennis genomen van de eventuele bezwaren en opmerkingen van de betrokkenen en een evaluatie zal hebben kunnen maken van de mogelijk te vergoeden schade.

2. De hoofdgedachte die aan paragraaf 1 van dit artikel ten grondslag ligt, zou meer op de voorgrond treden in de volgende redactie : "Doelgerichte archeologische opgravingen kunnen alleen worden verricht met de toestemming van de Executieve en volgens een door haar, voor elk geval afzonderlijk, vastgestelde regeling. De toestemming wordt verleend en de regeling vastgesteld op advies van de Commissie voor Monumenten en Landschappen. Onder dezelfde voorwaarde kan de toestemming ingetrokken of de regeling gewijzigd worden".

3. Er lijkt geen reden te zijn om de Executieve niet te verplichten ook het advies van de Commissie voor Monumenten en Landschappen in te winnen omtrent de regelingen die zij met toepassing van paragraaf 2 zou vaststellen.

4. In paragraaf 3 dient te worden gepreciseerd welke de respectieve taken van het Bestuur en van de Commissie voor Monumenten en Landschappen zullen zijn bij het uitoefenen van controle op de toegelaten opgravingen en over welke middelen zij voor de uitoefening van die taken zullen beschikken.

Artikel 33.

1. Volgens de memorie van toelichting heeft paragraaf 1 van dit artikel tot doel aan de Executieve het recht te verlenen "doelgerichte archeologische opgravingen overal toe te laten of te verordenen, waar (zij) het nodig vindt".

Blijkbaar moet de bepaling zo worden verstaan dat zij enkel geldt voor opgravingen op terreinen die niet bebouwd zijn : opgravingen die de gehele of gedeeltelijke afbraak van een goed zouden vergen, zouden immers het eigendomsrecht zodanig aantasten, dat wanneer de eigenaar er niet mee instemt een voorafgaande onteigening nodig zou zijn. Bovendien zullen de verplichting om de opgravingen te dulden en het recht op schadevergoeding voor iedereen gelden en niet enkel voor de personen "die een recht op een grond bezitten".

De draagwijdte van de eerste twee volzinnen van paragraaf 1 - voor zover die hiervoren juist werd beoordeeld - zou beter tot haar recht komen in de volgende redactie : "Wanneer de Executieve het verrichten van archeologische opgravingen in een onbebouwd onroerend goed heeft bevolen, kan niemand zich daartegen verzetten, onverminderd het recht op vergoeding door de Gemeenschap van de dientengevolge geleden schade".

De door die bepaling ten laste van de Gemeenschap gelegde schadevergoeding zal uiteraard alleen betrekking kunnen hebben op de schade die zou worden veroorzaakt in

.../...

zoverre de opgravingen werden verricht in overeenstemming met de ter zake door de Executieve vastgestelde regeling. Wordt bijkomende schade aangericht doordat diegene die de opgravingen doet zich niet strikt aan die regeling heeft gehouden, dan zal de vergoeding van die bijkomende schade overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling (artikelen 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek) ten laste van die persoon vallen.

2. De derde volzin van paragraaf 1 dient te worden geschrapt, aangezien - daargelaten de vraag in hoever die voorschriften afwijken van het ter zake reeds geldende recht - het een Gemeenschap niet toekomt voorschriften van burgerlijke rechtspleging uit te vaardigen.

3. Paragraaf 2 van artikel 33 bevat een aantal voorschriften betreffende de bij doelgerichte archeologische opgravingen gedane vondsten, zoals het eigendomsrecht op de vondst, het recht op vergoeding van de eigenaar in wiens goed de vondst werd gedaan, het tentoonstellen van de vondst, wetenschappelijke publicaties i.v.m. de vondst en het vervreemden van de vondst.

Gelet op zijn inhoud, zou paragraaf 2 beter in een afzonderlijk artikel worden opgenomen.

4. Er moet redelijkerwijze worden aangenomen dat de bepalingen van paragraaf 2 ook van toepassing zullen zijn op de vondsten bedoeld in artikel 32, § 2, die bij toeval

.../...

werden gedaan, d.w.z. zonder dat de Executieve reeds een toestemming tot het verrichten van de opgraving had gegeven. Het ware goed zulks in de memorie van toelichting te bevestigen.

5. Bij doelgerichte archeologische opgravingen heeft de eigenaar van de grond, krachtens het eerste lid van paragraaf 2, ten laste van de persoon of de vereniging die de opgraving verricht, recht op een vergoeding ten belope van de helft van de waarde van de vondst.

Het betreft hier een afwijking van het gemeen recht, vermits luidens artikel 552 van het Burgerlijk Wetboek "de eigendom van de grond in zich de eigendom (bevat) van hetgeen op en onder de grond is". De ontworpen regeling kan echter worden beschouwd als een essentiële maatregel voor het voeren van een beleid inzake archeologische opgravingen, en derhalve worden ingepast in de bevoegdheid die aan de Gemeenschappen inzake het cultureel patrimonium werd toegekend.

Het voorschrift betreffende het aanhangig maken bij de rechtbanken van de geschillen omtrent de verschuldigde vergoeding - welk voorschrift trouwens alleen maar een weinig nauwkeurige formulering is van het ter zake geldend gemeen recht - dient te worden geschrapt, omdat het een Gemeenschap normaliter niet toekomt voorschriften van burgerlijke rechtspleging uit te vaardigen.

.../...

6. Luidens het tweede lid van paragraaf 2, kan de Executieve bepalen dat de vondsten die het resultaat zijn van doelgerichte archeologische vondsten zoals bedoeld in artikel 32 in bruikleen moeten worden gegeven ten einde openbaar te worden tentoongesteld. Het kan niet de bedoeling zijn op die manier een permanent bruikleen op te leggen, vermits een dergelijke maatregel zou neerkomen op een verdoken onteigening. Het verdient derhalve aanbeveling, eventueel bij verordenend besluit van de Executieve, de voorwaarden te bepalen binnen welke van het hier bedoelde recht gebruik zal kunnen worden gemaakt.

7. Het "publiceren van een vondst in een wetenschappelijk vaktijdschrift" is een te elliptische formulering om taalkundig correct en inhoudelijk begrijpelijk te zijn.

8. In de laatste volzin van paragraaf 2 wordt bepaald dat het Bestuur het recht heeft om, in geval van vervreemding van een archeologische vondst, de naam van de nieuwe eigenaar te kennen. Aldus geredigeerd, betekent die bepaling enkel dat het Bestuur - dat luidens een andere bepaling van paragraaf 2 van elke vervreemding in kennis moet worden gesteld - mag vragen wie de nieuwe eigenaar is, terwijl het wellicht de bedoeling is aan de persoon die de vondst vervreemdt de verplichting op te leggen om op eigen initiatief de naam van de nieuwe eigenaar aan het Bestuur mee te delen. De redactie van het ontwerp zal op dat punt eventueel moeten worden verbeterd.

.../...

Hoofdstuk VII : Reclame.

1. De inhoud van artikel 36 sluit zo nauw aan bij die van artikel 35, dat artikel 36 beter als tweede lid bij artikel 35 zou worden gevoegd. Artikel 34 zou dan het derde lid van dat artikel kunnen worden en daarin zou concreter kunnen worden bepaald : "In dit artikel wordt onder reclame verstaan ...".

2. Artikel 35 is niet in overeenstemming met de in artikel 2 opgenomen definitie van het zichtveld, in de mate dat die bepaling zo zou kunnen worden verstaan dat zij ook zou gelden voor het zichtveld van onroerende goederen gelegen in een beschermd landschap. Die goederen hebben als dusdanig immers geen zichtveld, daargelaten dan nog de vraag of - zoals reeds eerder werd aangestipt - het wel zin heeft te spreken van het zichtveld van een landschap.

Een andere vraag is echter te weten of het toepassingsgebied van artikel 35 niet moet worden uitgebreid tot de beschermde landschappen in hun geheel.

3. Indien het de bedoeling is dat artikel 35 enkel zou gelden voor definitief beschermde goederen, zou zulks uit de tekst moeten blijken. In het tegenovergestelde geval, zou desaangaande in de memorie van toelichting een precisering kunnen worden opgenomen.

.../...

4. In verband met artikel 35 dient ook nog de aandacht te worden gevestigd op artikel 200, eerste lid, van het Wetboek van de met het zegel gelijkgestelde taksen, welke bepaling als volgt luidt : "Ten einde de schoonheid der gebouwen, monumenten, zichten en landschappen te vrijwaren, wordt de Regering gemachtigd de aanplakking van alle hoe ook genaamde plakbrieven of van plakbrieven die een zekere grootte te buiten gaan, op bepaalde plaatsen te verbieden". Het tweede lid van dat artikel 200 bepaalt straffen en het derde lid zegt dat het vonnis de vernietiging van de onwettig aangebrachte plakbrief, op kosten van de veroordeelde, beveelt. Er werden bovendien een aantal koninklijke besluiten getroffen ter uitvoering van die wetsbepaling.

Het betreft hier een bijzondere regeling die naast de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen werd ingevoerd en is blijven voortbestaan.

De Executieve en de Raad van de Duistalige Gemeenschap zullen zich dus moeten uitspreken over de vraag of, en zo ja in hoeverre, zij die regeling - die een ruimer toepassingsgebied heeft dan artikel 35, vermits zij geldt ongeacht of het betrokken goed beschermd is of niet - wensen te behouden of niet. In het eerste geval zou het bedoelde artikel 200 moeten worden opgeheven in zover het strijdig is met artikel 35; in het tweede geval zou de bepaling in haar geheel moeten worden opgeheven.

.../...

Hoofdstuk VIII : Strafbepalingen.

Hoofdstuk IX : Slotbepalingen.

Hoofdstuk X : Overgangs- en opheffingsbepalingen.

1. Zoals reeds bij de bespreking van artikel 18, § 2, werd gesuggereerd, zouden dat voorschrift en de bepalingen van de hoofdstukken VIII, IX en X in één enkel hoofdstuk "Slotbepalingen" kunnen worden samengebracht.

2. Luidens artikel 37, 3°, is strafbaar met de in dat artikel bepaalde straffen o.m. degene die de vondsten die hij in zijn bezit heeft "niet aan een onderzoek onderwerpt". Hierbij moet worden opgemerkt dat ook elders dan alleen maar in de strafbepaling zou worden bepaald over welk onderzoek het gaat en welke de eventuele rechten van de overheid en verplichtingen van "degenen die vondsten in hun bezit hebben" zijn.

3. Artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen - welke bepaling krachtens artikel 5 van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap ook van toepassing is op de laatstgenoemde Gemeenschap - bepaalt dat decreten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar kunnen stellen en straffen wegens die niet-naleving kunnen bepalen "overeenkomstig Boek I van het Strafwetboek".

.../...

Het Arbitragehof heeft in zijn arrest nr. 44 van 23 december 1987 (B.S. 27 januari 1988), onder punt B.15, beslist dat het de decreetgever niet staat bepalingen aan te nemen betreffende de al dan niet toepasselijkheid van de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, ongeacht of hij ervan afwijkt, ze bevestigt of ze al dan niet toepasselijk verklaart. De bepalingen van artikel 38 en artikel 39, laatste volzin, gaan derhalve de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap te buiten.

4. Luidens artikel 40 van het ontwerp, worden de geldelijke vorderingen ten gunste van de Duitstalige Gemeenschap die uit de toepassing van het decreet voortvloeien, in opdracht van de Executieve, door de Administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen bij dwangbevel ingevorderd.

Die bepaling moet worden gelezen in samenhang met de wet van 18 december 1986 (B.S. 24 februari 1987) waarbij de ambtenaren van de genoemde Administratie werden gemachtigd om, op aanvraag, in naam en voor rekening van de Gemeenschappen, de Gewesten en de instellingen van openbaar nut die ervan afhangen alle domaniale bevoegdheden uit te oefenen die zij ten aanzien van de staatsgoederen op zich nemen, met inbegrip van de niet-fiscale schuldvorderingen. Te dien einde zijn, krachtens dezelfde wet, die ambtenaren ook gerechtigd om vervolgingen in te stellen en onteigeningsprocedures te voeren.

De Duitstalige Gemeenschap heeft op die wet van 18 december 1986 reeds ingespeeld met een decreet van 9 juni 1987 (B.S. 18 december 1987), waarbij werd beslist dat, wanneer die Gemeenschap of een van haar afhangende

inrichting van openbaar nut een beroep doet op de voornoemde ambtenaren om vermogensrechtelijke handelingen te verrichten, die ambtenaren in naam en voor rekening van die Gemeenschap of van de betrokken inrichtingen alle bevoegdheden uitoefenen die hun inzake staatsgoederen krachtens de wet en de uitvoeringsbesluiten zijn toegekend.

De essentiële betekenis van artikel 40 ligt dus hierin dat het, voor de geldelijke vorderingen voortvloeiend uit het thans ontworpen decreet, de bij de wet van 18 december 1986 geboden mogelijkheid om een beroep te doen op de ambtenaren van de Administratie van de belasting op de toegevoegde waarde, registratie en domeinen benut om het beroep op die ambtenaren verplicht te stellen. Hierbij kan de vraag worden gesteld waarom in artikel 40 ook niet een analoge regeling wordt getroffen wat de onteigeningen betreft waartoe de Executieve met toepassing van het ontworpen decreet zal kunnen besluiten.

In zoverre artikel 40 betrekking heeft op de geldelijke vorderingen ten gunste van de Duitstalige Gemeenschap, is de redactie van het artikel pleonastisch waar verder nog eens wordt gepreciseerd dat die sommen worden ingevorderd ten gunste van de begroting van de Duitstalige Gemeenschap. Het zou echter wel nuttig zijn eventueel te specificeren dat de aldus ingevorderde sommen op een bijzonder begrotingsfonds van de Duitstalige Gemeenschap moeten worden gestort : op die manier zouden immers de door artikel 29 van het ontwerp opgelegde doorbetalingen van bepaalde gedeelten van die sommen aan de provincie of de gemeente worden vergemakkelijkt en zou voor het overige tevens de oorspronkelijke budgettaire bestemming van die sommen worden gevrijwaard.

.../...

5. Artikel 41, § 2, dient in een afzonderlijk en na artikel 41 te plaatsen artikel te worden opgenomen.

De overige bepalingen van artikel 41 redigere men als volgt :

"Art. 41. Opgeheven zijn :

- 1° de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, in zoverre zij betrekking heeft op de Duitstalige Gemeenschap;
- 2° het reglementair besluit van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap van 13 juni 1983 tot subsidiëring van werken aan gerangschikte gebouwen".

De kamer was samengesteld uit

de Heer	:	J. NIMMEGEERS,	staatsraad,	voorzitter,
de Heer	:	W. DEROOVER,	staatsraden,	
Mevrouw	:	M. VRINTS,		
de Heren	:	J. GIJSSELS,	assessoren van de	
		J. HERBOTS,	afdeling wetgeving,	
Mevrouw	:	F. LIEVENS,	griffier.	

Het verslag werd uitgebracht door de H. E. HAESBROUCK,
auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS.

J. NIMMEGEERS.